

САЙТ «КОЗАЦЬКОГО КРАЮ» В ІНТЕРНЕТІ
WWW.COSSACKLAND.ORG.UA

№ 1 (118),
березень 2023 року

БИТВА ЗА ВОЛЮ: МАШИНА ЧАСУ

НА ВЕРХНЬОМУ ФОТО – КОЗАКИ 1-ГО ЗАПОРІЗЬКОГО ПОЛКУ ІМ. ПЕТРА ДОРОШЕНКА ПІД КОМАНДУВАННЯМ УРОДЖЕНЦЯ ЧЕРКАЩИНИ ОЛЕКСАНДРА ЗАГРОДСЬКОГО ТРИУМФАЛЬНО ВХОДЯТЬ У ЗВІЛЬНЕНИЙ ВІД РОСІЯН БАХМУТ, ВЕСНА 1918 РОКУ.
НИЖНЄ ФОТО – ВУЛИЧНІ БОЇ У БАХМУТІ, ДЕ ПРАПОР УКРАЇНИ І ПРАПОР ЧЕРКАС РОЗГОРНУТІ РІВНО ЧЕРЕЗ 105 РОКІВ, 2023-ГО...

Щоб встигнути на весілля в Черкасах, наречений скористався... танком «Холодного Яру»

Багато ЗМІ написали, що він дві доби їхав танком з Донеччини до Черкас, проте насправді танк знадобився лиш на початку дороги – коли потрібно було вибратися з весняної багнюки полів під Бахмутом...

У воїна позивний – «Чіназес», який на комп'ютерному сленгу означає синонім поняттю «Абсолютно вдалий». Можливо, і цей позивний допоміг Богданові (так насправді його звуть) добратися в Черкаси на весілля вчасно. А ще більше – допомогли дружба й виручка побратимів-танкістів з 93-ї бригади ЗСУ «Холодний Яр».

«Не був упевнений, що вийде приїхати, – там дуже складна ситуація. Була проблема виїхати, бо там залишилася одна дорога.

МИ-УКРАЇНА

Через дощі інші розмокли – багнюка. Машиною не пройдеш. Товариш хотів вивезти мене на легковому автомобілі – ми застряг-

ли. І так вийшло, що друзі мої з 93-ї бригади вивезли мене танком через поле. Потім підібрали інші військові друзі. Їхав майже два

дні. Там усі переправи розбиті. Дороги теж. Зараз почуваюся щасливим», – поділився воїн з журналістами «Суспільного».

Наречені знайомі вже кілька років. Спочатку Богдан та Інна товаришували, а в перші дні повномасштабної війни зрозуміли, що кохають одне одного.

До весілля готувалися швидко – тиждень. «Дали 10 днів відпустки. Потім знову повернуся на передову», – розповів Чіназес.

Після одруження глобальних планів пара поки не буде. Кажуть: не сприяє ситуація в країні. «Там, де я зараз перебуваю, особливо планів не побудуєш. Вірю в краще. Коли повернуся звідти, плануватиму тоді. Хочемо жити в Черкасах. Ми обоє тут народилися. Це те місто, де хотів би прожити все життя. Дуже його люблю», – говорить військовий.

«АПОСТОЛ» 1630 РОКУ З ЧЕРКАСЬКОЇ ЦЕРКВИ ПРЕСВЯТОЇ ТРІЦІ ЗНАЙШОВСЯ! У МОСКВІ...

Історику Роману Захарченку, який нині служить у ЗСУ, вдалося спричинити «вибух інформаційної бомби» – нехай і невеличкої, нехай і в окремо взятій спільноті любителів черкаської історії у Facebook, але таки гучної, з подальшим резонансом, який набуватиме обертів...

Захарченко – киянин, проте «з черкаським корінням», тож історією Черкас в цілому та історією черкаських церков цікавиться на професійному рівні. Вперше на згадку про церковну книгу «Апостол», вивезену з Черкас до Москви, він натрапив досить давно, ще у радянському спеціалізованому друкованому виданні. Нині йому вдалося розшукати в електронних архівах Державного історичного музею Москви і фото «Апостола» з Черкас.

«Апостол» – одна з найдавніших священно-богослужбових книг, що містить частину Нового Завіту (Діяння апостолів, Соборні послання, Послання апостола Павла) та Старого Завіту (окремі вірші псалмів з Псалтиря).

Як розповів Роман Захарченко, український стародрук, про який йде мова – «Апостол» з першого київського накладу, надрукований 1630 року друкарем Спиридоном Соболем. У серпні 1719 року Артем Холявченко, назвавшись «київським бурмістром», передав цю книгу до черкаської Троїцької церкви.

Вкладний запис Артема Холявченка був наступний: «А нинешняго 1719 году місяца августа дня осмого, я раб Божий Артемий Холявчанко, бурмістр богоспасаемого града Києва, надаю сию книгу, глаголемую Апостол, до града Черкас, церкви храма Святой Троицы за отпущение грехов своих, а хто

Символічно, що це фото вивезеного до Москви «Апостола» знайшов історик, який став солдатом. Після Перемоги України «Апостол» має повернутися в Черкаси!

бы мел сию книгу от вышереченнаго храма отдалити, с таковым иміти буду суд в День Воздаяния кому ж до по делом его».

Ким був меценат, який зробив настільки цінний для XVII століття подарунок? Посада бурмістр, якої він назвався – це вищий керівник міста з адміністративною і судовою владою в містах з Магдебурзьким правом на території Речі Посполитої та Війська Запорозького, голова магістрату міста, Посада, аналогічна сучасній посаді мера. Чому вищий очільник Києва вирішив зробити такий дар «за відпущення гріхів своїх» саме храму в Черкасах? Як довго ця книга була в Черкасах і за яких обставин її вивезли до Москви? Священник або прихожани побоюлися б переступити через грізне попередження дарителя, який пообіцяв тому, хто спробує цю книгу з вищезгаданої церкви забрати навіть не покарання при житті – «з таким мати суд в День Воздаяния за справи його».

То хто й коли це зробив: гайдамаки, які захопили Черкаси наприкінці того ж століття, учасники наступних буремних подій чи просто банальний злодій, який ризикнув вкрати священну книгу з таким попередженням? На початку XX століття цей «Апостол» вже був у Москві...

Причину, яка спонукала його до пошуку, історик і воїн Роман Захарченко пояснює просто: «Ми всі час від часу чуємо інформації про наші історичні скарби, які були свого часу вивезені з України і знаходяться в музеях країни-агресора. Так чи інакше, але ми вже тепер маємо готуватися разом із нашою перемогою над Московщиною подати готовий список на реституцію наших історичних і культурних пам'яток. Вже зараз, аби не призабути про те чи інше у останній момент і повернути всі цінності додому, в Україну. Деякі з тих пам'яток мають саме черкаський родовід, але у Черкасах, на жаль, так і залишаються невідомими широкому загалу...»

АВТОРАЛІ:

ЧОРНИЙ «ЗАПОРОЖЕЦЬ» ПОПУЛЯРИЗУВАВ У ЄВРОПІ БРИГАДУ «ЧОРНИХ ЗАПОРОЖЦІВ»

Учасник історичного ралі відвідав Канів і Черкаси

Екстравагантним і колоритним у рамках відзначення Шевченківських днів став візит до Канева на Черкащині Романа Щипкова – очільника збірної української команди автомобілістів, яка брала участь у Rallye Monte-Carlo Classique. Штурмана автівки 10 березня зустрічав у Каневі міський голова Ігор Ренькас, який залишив свій підпис на прапорі, де зібрано автографи з 11 країн світу.

Недаремно «Запорожець», на якому прибув чоловік – саме чорного кольору. «Це пов'язано з тим, що нині наші друзі воюють у 72-й бригаді ЗСУ імені Чорних Запорозжів», – пояснив Роман Щипков.

Повернувшись зі змагань, автомобіль вже побував у Берегово, Чернівцях, Кам'янець-Подільському, Барі, Вінниці, Житомирі, Києві та Черкасах. Завершальний візит, вже після Канева – у Запоріжжя, де більш як пів століття тому було зроблено цей автомобіль. Кубок, привезений з ралі, залишився у запорізькому музеї «Фаетон».

Нагадаємо, у лютому українські екіпажі фінішували на ралі класичної версії в Монте-Карло. Дісталися фінішу чотири з шести українських команд, що взяли участь у перегонах. Вперше за 111 років проведення чемпіонату Rallye Monte-Carlo Classique у ньому брали участь екіпажі з України, які змагалися на раритетних автівках марки ЗАЗ.

«Ми – єдина машина, наскільки мені відомо, з 300 автомобілів-учасників ралі, яка приїхала до Франції своїм ходом. Спочатку ми їхали з Києва до відправної точки, звідки стартували 100 машин із 300 – це місто Бад-Хамбург в Німеччині. Звідти ми спустилися вже в Монако, 1500 км», – розповідає Роман Щипков.

Автомобілю ЗАЗ 966 «Ялта», на якому Роман Щипков фінішував у Монте-Карло – 52 роки, 90% його запчастин – оригінальні, каже водій. За три тижні дороги до перегонів, самих перегонів і повернення з них в Україну Роман проїхав на «Запорожці» майже 8 тисяч кілометрів, перетнув 11 країн Європи з трьома прапорами на авто – України, Європейського Союзу та 72-ї бригади ЗСУ ім. Чорних Запорозжів. Зробив це, каже, аби нагадати європейцям про війну в Україні. «Нашим завдання було, незважаючи на те, що країна воює з дуже підступним і падлючим ворогом, показати, що ми є, що ми боремось і що перемога буде за нами», – наголосив Роман Щипков.

На фото: чорний «Запорожець» побував у Каневі 10 березня, в Шевченківські дні.

Бригади «Гвардії наступу» нарощують бойові спроможності

Бригади «Гвардії наступу» вже в активній фазі формування.

Очільник Черкаської обласної військової адміністрації Ігор Табурець зустрівся з бригадою «Сталевий кордон» безпосередньо під час бойових навчань.

«Мав нагоду долучитися і поспілкуватися з добровольцями.

Мотивовані на 100%. Бійці проходять вогневу, тактичну, медичну та інші види підготовки. Усе системно. Професійно. За стандартами. Щоденно відбувається нарощування бойових спроможностей підрозділу. Паралельно він укомплектовується технікою, озброєнням і рештою необхідного», — прокоментував Ігор Табурець.

Кістяк бригади «Сталевий кордон» — бійці, які вже відтискали ворога від наших кордонів, боронили «Азов-сталь» і пройшли Бахмутський напрям. Уже на 85% укомплектована.

Нагадаємо, «Гвардія наступу» — це професійні штурмові бригади МВС. Команди бійців-патріотів, які прагнуть винищити ворога та звільнити окуповані землі України.

Основу бригад «Азов», «Спартан», «Рубіж», «Червона Калина», «Сталевий Кордон», «Кара-Даг», «Лють» і «Буревій» склали воїни, які мають значний бойовий досвід та героїчно проявили себе на передовій.

Доукомплектовуються бригади винятково з добровольців — високомотивованих патріотів України.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ?

Варіанти два:
онлайн на <https://storm.mvs.gov.ua/>
або ж у визначених ЦНАПах:
➤ Черкаси: вул. Благовісна, 170.
➤ Сміла: вул. Незалежності, 37.
➤ Жашків: вул. Захисників України, 17.
➤ Умань: вул. Чорновола, 32/6.
➤ Звенигородка: вул. Івана Сошенка, 47.
➤ Золотоноша: вул. Незалежності, 40.
Працює і гаряча лінія для консультацій 0-800-1000-20.

Міноборони нагородило черкащанина, який зібрав більше мільйона доларів написами на ракетах і снарядах

Антон Соколенко з відзнакою «За сприяння Збройним Силам України». Фото Центру допомоги армії

Відзнаку Міністерства оборони «За сприяння Збройним Силам України» отримав волонтер Центру допомоги армії Антон Соколенко.

21-річний черкащанин — засновник проекту SignMyRocket.com — сервісу, через який українці та громадяни інших держав можуть замовити «вітальні» написи російським окупантам на снарядах, бомбах і ракетах, які прилітають на їхні голови.

Від травня 2022 року, коли стартував цей проект, послугами сервісу SignMyRocket.com скористалися понад 4,5 тисячі замовників з багатьох країн світу — серед них навіть два конгресмени США і прості громадяни росії та білорусі, яким ненависна політика рашизму, яку сповідують їхні правителі. Всього за час реалізації проекту Антона Соколенка зібрано вже більше 1,3 млн доларів на потреби Збройних Сил України.

Один з «гостинців» для окупантів, підписаних завдяки ініціативі черкащанина. Фото SignMyRocket.com

Комбат «Сліп»: «Стійкість ЗСУ має не оперативний і не тактичний, а історичний контекст»

Черкашанин Дмитро Кухарчук з позивним «Сліп» — командир одного з батальйонів 3-ї окремої штурмової бригади ЗСУ, підрозділу, до якого розрісся колишній полк спеціального призначення «Азов», 15 березня оприлюднив відео з «вагнерівцем», який добровільно здався в полон.

«Взяли в полон цікавого кадра: 9 років відсидки, «поет», «дисидент», знає всю біографію Степана Андрійовича. Щоправда, сидів за наркоти», — з іронією пише Дмитро Кухарчук про представника «елітного» ворожого підрозділу. І уточнює: росіянина взяли в полон дівчина і син полковника, з батьком якого «Сліп» воював ще в 2014 році.

Колішній зек на відео дійсно демонструє неабиякі знання біографії Степана Бандери, про якого каже: «Красавчик, бо боровся за свободу свого народу. Людина з хорошої родини, син священика...» Натомість для характеристики свого колишнього командира «вагнерівця» знайшов лише різкий матюк...

Зі слів самого полоненого, «свої» казали, що в полоні українці можуть розстрілять. Пропонували вбивати українців без розбору — дітей, жінок і старих. Мовляв, вдень тобі український дідусь може посміхатися, а вночі — ставить міни. Та за першої нагоди в атаці під Бахмутом російський гранатометник кинув зброю і здався українцям. І не помилився — йому одразу надали меддопомогу, оскільки в атаку його відправили з пораненою ногою, непрофесійно перетягнутою джгутом — якби українці не зробили перев'язку, ногу він міг би втратити...

З цікавих спостережень і власного аналізу — путін має непереборне бажання вичистити російські тюрми і знищити якомога більше ув'язнених, — коментує Дмитро Кухарчук. — Тому на Бахмуті зараз як в пеклі, і кінець зомбі-апокаліпсису ще дуже не скоро. Тому стійкість ЗСУ сьогодні має не оперативний, не тактичний, а історичний контекст».

У складі нової експедиції до Антарктиди — метеоролог з Черкащини

Конкурсна комісія відібрала 14 учасників для 28-ї української експедиції в Антарктиду. Про це повідомляє Національний антарктичний науковий центр.

«Вторгнення РФ не має зупинити українську науку, зокрема, продовження неперервних досліджень на станції «Академік Вернадський» в Антарктиді. Деякі вимірювання тут тривають з 1947 року, є найдовшими на континенті і мають надзвичайну цінність для світової науки», — йдеться у повідомленні.

Тому НАНЦ готується до ротації зимівників 27-ї української антарктичної експедиції, які майже рік працюють на станції. На зимівлю 2023-2024 їх має замінити команда, склад якої вже затверджено. Серед 14 учасників — 9 вчених (по 3 на кожен напрям — геофізика, метеорологія, біологія) та 5 представників команди життєзабезпечення: лікар, кухар, дизеліст, механік і сисадмін.

У складі експедиції — й уродженець Лисянки на Черкащині, 37-річний Олександр Полудень з Українського гідрометеорологічного центру.

«У 28-й УАЕ порівну досвідчених полярників і новачків. Таке співвідношення сприяє ефективній передачі досвіду зимування: проведення цілорічних наукових досліджень та забезпечення функціонування станції», — зазначили у НАНЦ.

Наш земляк, після керівника експедиції, — найдосвідченіший у команді. У метеоролога Олександра Полудня було вже п'ять зимівель в Антарктиді. Раніше він розповідав журналістам, що на станції «Академік Вернадський» в Антарктиді цікаво і не так вже й скучно, та й бачити там можна не лише пінгвінів, а іноді й з цікавими туристами поспілкуватися — такими, як британська принцеса Анна і мільярдер Білл Гейтс...

ДВІ СОТНІ РОКІВ ТОМУ ВІРИЛИ: МАМАЙ – РЕАЛЬНИЙ КОЗАК З ЧИГИРИНЩИНИ...

Від козацьких часів і до сьогодні немає у творчості українських художників більш популярного образу, ніж легендарний козак Мамай. Яскравий етносимвол нашої культури, він став уособленням твердої віри у торжество справедливості, у перемогу Добра над Злом. Недаремно на всіх картинах без винятку козак Мамай випромінює абсолютний спокій, а фон за ним часто «прикрашений» вже неживими ворогами України...

Зображеннями козака Мамаю, як оберегом, українці увінчували вхідні двері, стіни і віконниці хат, скрині з найдорожчим скарбом і навіть вулики з бджолами. Часто картини на дошці чіпляли поруч з іконами в хаті, фактично прирівнюючи козака Мамаю до посланця Святого Юрія Переможця на землі – вершителя справедливого суду над Злом. Тож коли сучасні українці буквально моляться за ЗСУ – вони повторюють традиції своїх предків, для яких Мамай був збірним образом усього Воїнства Козацького. Недаремно багато хто із дослідників схильний вважати слово «мамай» буквально синонімом таким словам, як «козак», «гайдамака», «запорожець», «відчайдух». Є ті, хто нагадує: у татарській мові слово «мамай» означає «ніхто» – тож це міг бути збірний образ козаків-характерників, яким приписувалася здатність обертатися на вовків або й взагалі ставати невидимими...

Разом з тим, є й ті, хто переконаний: козак Мамай був цілком реальним персонажем, чиї «бази» були на сучасній Черкащині. У *Черкаському археологічному музеї Середньої Наддніпряниці* наголошують: «Назвисько «Мамай» мали кілька гайдамацьких ватажків, загони яких діяли на території Черкаського, Чигиринського і Корсунського староств Речі Посполитої в середині XVIII ст. Зокрема, так звався цілком реальний гайдамака Яків Панасюк з Охримівки. В 1768 р. після придушення Коліївщини був страчений Грицько Мамай із Соколівки на Уманщині. Відомо, що в 1739 р. якийсь Мамай напав на Смілянський замок, спалив і пограбував його. У матеріалах допитів учасників гайдамацьких загонів, згадується ще один запорожець на ім'я Мамай, ватага якого в 1751 р. захопила село Воронівку (неподалік сучасного селища Вільшана на Городищині)».

З кінця XVIII ст. особа гайдамаки Мамаю набуває легендарних рис і міфологізується: з'являється ідеалізований образ козака – благородного розбійника. Це особливо відобразилося у народних лубочних картинках «Козак Мамай». На них зображено козака-запорожця з люлькою та бандурою в руках, який сидить під дубом, на землі перед ним стоять штоф із горілкою й чарка, біля нього або підвішені на дерево шапка та зброя, за козаком до встромленого у землю списа припнутий його бойовий кінь.

Олена Троциньська, науковиця Національного історико-культурного заповідника «Чигирин», підтверджує: багато абсолютно реальних козаків мали ім'я Мамай, і це особливо стосується Чигиринщини: «У Реєстрі Війська Запорозького 1649 р. серед козаків Максимівської сотні Чигиринського полку записаний Василь Мамай. У документальних джерелах є згадки і про декількох чигиринських гайдамаків під прізвиськом Мамай». У липні 1750 року гайдамацькі загони Марка Мамаю та Гаврила Лисого захопили Чигирин, «взяли пушку да хлеба мешка с три и выжгли башни и винницу, и прочие строения». З Чигирини Мамай пішов на Медведівку, де взяв у якості трофеїв дві бочки селітри, яка використовувалася для виготовлення порошу.

Історик, архівіст та письменник польського походження Аполлон Скальковський ще в 20-х р.р. XIX ст. знайшов архівні документи, які використав для написання роману про Мамаю «Порубіжники». Ці документи справили на нього таке враження, що він став абсолютно переконаним у думці: на картинах, що поширені по всій Україні, зображений реальний гайдамака Мамай!

«Лотос», що поєднує українського Мамаю та відомого індійського шестирукого персонажа – реально витончена гра з глибинними мотивами «індоевропейської міфології» уяви сучасного київського художника Олексія Чебикіна (у колі митців відомий як Shaki Manstr Bdooy)

«Особливий жах наводила в Україні ватага Мамаю, козака Запорозького, – пише Скальковський. Виявляється, що під цим ім'ям діяло двоє людей...»

У 1750 році отаман Мамай зі своїми гайдамаками зруйнував містечко Мошни поблизу Черкас та всі маєтності князя Любомирського. Російські війська під командуванням генерала Леонтьєва після тривалого переслідування зловили запорожця. Він був пов'язаний і четвертований, а його голову з шапкою московити виставили для остраху іншим. Але знайшовся відчайдух Андрій Харченко, який зняв з цієї відрубаної голови шапку, вдягнув на себе і назвався Мамаєм... Як і попередник, він чинив напади на польські укріплення. Зокрема, у квітні 1758 року його гайдамаки «прийшли водою на байдаках до староства Чигиринського, пристали до берега і забравши здобич на декілька десятків возів, серед білого дня перейшли у тому ж старостві на Калантаєвську греблю в слободи – мимо караула,

який стояв там біля російських кордонів». Як доповідав владі намісник черкаського староства Міхал Ростковський, під час того походу Мамай знову захопив містечка Мошни і Ломовате (сучасна Сагунівка) під Черкасами. Через кілька років і «нового» Мамаю полонили і стратили. Але народ вже почав складати перекази про Мамаю, який знову й знову воскресав...

У російських архівах часів Гайдамаччини містяться матеріали про гайдамацького ватажка Мамаю, який діяв і на території сучасної Чигиринщини. У протоколах допитів захоплених московитами гайдамаків Павла Войненка, Івана Сахненка, Мойсея Криженка згадуються Медведівка, Новоселиця, Чута, Топилівка, Боровиця, Чигирин, Суботів, Нестерівка. За зізнанням Павла Войненка, «цього року (1750) після Великодня зійшовся з Мамаєм і пішли в Польщу 12 чоловік...» Після вилазки гайдамаки повернулися до Чорного лісу в Плоске, де зіткнулися в бою з кінними московськими

драгунами: «Мамай заколов одного драгуна, а інші драгуни вбили його і ще одного запорожця».

Та найбільш цікавими є розповіді про Мамаїв дуб у Чигиринському повіті, реальність існування якого зафіксували цілий ряд вчених-етнографів та письменників XIX століття. Вищезгаданий історик Аполлон Скальковський писав: «В Київській губернії Чигиринського повіту в Бураківському лісі дорогою з казенного селища Херсонки в Нестерівку є дерево, яке називають Мамаєвим дубом. Стовбур його, надзвичайної товщини, весь пробурований шукачами скарбів...» Хутір Херсонка в ті часи належав до Суботівської волості, а село Нестерівка – це сучасне село Вершачі.

Писав про дуб Мамаю і француз Домінік П'єр Де ля Фліз, який залишив нам дев'ять рукописних книг, які окрім численних малюнків містять красномовний і етнографічний опис Київщини. Більше того: на двох малюнках він зобразив «розбійника Мамаю» і той самий Мамаїв дуб. У пояснювальному тексті свого рукописного альбому Де ля Фліз зафіксував народні перекази про Мамаю: «Серед народу поширена також розповідь про розбійника на ім'я Мамай, зображення якого зустрічається у багатьох хатах. Він сидить під дубом, грає на бандурі (вид гітари), віддалік на дереві висить чоловік... У Чигиринському повіті поблизу Черкас мене водили до величезного, вже давно всохлого дуба. Його називають дубом розбійника Мамаю. Колиш у затінку цього дуба він влаштував своє пристановище...» Французький мандрівник зазначає, що на гіллі цього дуба Мамай вішав своїх ворогів. На малюнку Де ля Фліза «Мамаїв дуб» рукою автора чітко зазначено: «змальований з натури». Вказується і місце розташування дуба, яке співпадає з описанням Скальковського: «Цей дуб – в урочищі Васильківському Мотриної дачі біля села Херсонки Чигиринського повіту».

Письменник та збирач етнографічних матеріалів Пантелеймон Куліш в листі до Осипа Бодяняського теж писав про цей дуб на Чигиринщині, тільки не впевнений був, де саме він знаходиться, хоча при цьому посилався на те, що мав і точнішу інформацію: «Є біля Суботова, чи що, дуб Мамаїв... Було в мене воно досі і записано, та вже забув де».

Наведені вище відомості підтверджує і письменник та етнограф Борис Грінченко, який у своїй книзі «Із вуст народу» подає переказ, записаний в селі Суботів: «Тут у лісі неподалік є дуб невисокий та рясний, Мамаєвим зветься. Кажуть, що буцімто Мамай на нього казан вішав, та як задзвонить у нього, то його хлопці й біжать...»

У художньому альбомі «Козак Мамай», що є на сьогодні найповнішим каталогом картин з «Мамаями» XVII – початку XIX ст. вміщено ілюстрації чотирьох картин, які потрапили до Національного художнього музею України з Чигиринщини. Все це твори з «гайдамацькими сценами». Найвідоміша з цих картин привезена до Києва з села Боровиця Чигиринського повіту. Цікаво, чи бачив цю картину, написану у XIX столітті уродженцем тієї ж самоті Боровиці Яків Щириця – холодноярський повстанський отаман початку XX ст., який взяв собі псевдо «Мамай» – таке, як було прізвисько його дідуся по маминій лінії? Розстріляний більшовиками у квітні 1929 року в Черкасах, командир Білоярського полку і Першої кінної гайдамацької сотні Мамай встиг знищити безліч ворогів України...

Історія Мамаїв отримала продовження у XXI столітті: нині під Бахмутом у складі 5-ї окремої штурмової бригади воює відомий громадський діяч Юрій Сиротюк з позивним «Мамай», ще раніше відомим став командир 5-ї батальйонно-тактичної групи полковник Олег Чуйко з таким самим позивним, а творець і очільник проекту «Музика воїнів» Олександр Ткачук теж більш відомий широкому загалу як «Мамай». Історія боротьби триває – вічна, як сам козак Мамай зі старовинних картин...

Малюнок французького мандрівника-етнографа Де ля Фліза 1854 року: Мамай на картині – уявний, а от Мамаєвого дуба мандрівник-етнограф з натури змалював на Чигиринщині. До речі, це досить рідкісне зображення Мамаю, де в компанію до нього додано не лише коня, а й пса чигиринського...

Черкаська школа пілотування FPV-дронів представлена на національному рівні

Тема швидкісних дронів-камікадзе FPV зовсім нова і надзвичайно популярна у ЗСУ. Школа пілотування та інженерії FPV, створена волонтерами нещодавно у Черкасах, вже має серед своїх здобутків відточену на практиці методику, що дозволяє виявляти потенційних операторів безпілотників – тих, кому навчання даватиметься простіше. Окрім навчання операторів, триває розбудова спільноти інженерів, які швидко створюватимуть з комплектуючих безпілотники, зорієнтовані на виконання тих чи інших бойових завдань.

«Нас зараз чекає радикальний ривок і в навчанні, і в будівництві FPV дронів. Нас – це всю Україну, – говорить Іван Подолян, волонтер і засновник ГО «Черкаський Інститут Міста». – Починають набирати обертів ударні БПЛА роти. Всього нам треба підготувати і забезпечити усім необхідним 4000-4500 військових пілотів.

І так сталося, що наша мі-

кроскопічна Черкаська школа пілотування FPV зараз представлена на національному рівні. 12 березня я був на зустрічі, де зібрались близько 40 командирів ударних підрозділів, яким дуже потрібні FPV пілоти та самі апарати. І це вже друга подібна зустріч. І будуть ще. Я розказував про наш досвід...

Знаєте, що зараз відбувається у мене в усіх месенджерах? І, впевнений, у всіх таких, як ми – по всій Україні. Шквал запитів і черга на підготовку пілотів. Шквал запитів і черга на постачання FPV.

Ми ще тільки-тільки почали збирати кошти на перші 100 штук. Тільки почали замовляти комплектуючі на перші десятки. А у мене вже черга з запитів. І я прошу командирів шукати інших, більш потужних виробників. На що я чую: у інших – те ж саме.

Нам зараз треба радикально розширитися. Нам, Черкаському інституту міста і школі пілотування та інженерії FPV. Нам критично потрібні компанії, які здатні

запустити виробництво усіх комплектуючих тут, в Україні, і замінити импорт.

Від нашої з вами наполегливості і успішності залежить успіх весняно-літньої кампанії. І це не пафос і не перебільшення. Це те, про що мені постійно говорять причетні до теми військові, від найнижчого до найвищого рівня. FPV – невід’ємна, ключова частина тих ударних і штурмових підрозділів, які готуються очищати Україну цього року», – говорить Іван Подолян.

Іван Подолян підкреслює, що черкаська Школа пілотування та інженерії FPV – частина загальної волонтерської справи по забезпеченню фронту «Армією дронів», яку неможливо зупинити, тому що це – справа розгалуженої мережі волонтерських організацій по всій Україні.

У нещодавньому інтерв’ю «Урядовому кур’єру» черкашанин заявив: «У тому й сила нашого громадянського суспільства, що воно мережеве. Це робить мега-неефективним використання ресурсів, але ми шалено виграємо

Іван Подолян з грізною «іграшкою», здатною швидко, практично безшумно і високоєфективно знищувати ворожі укриття і техніку. Фото Романа Кирея («Урядовий кур’єр»)

у швидкості. Коли реакція на виклик відбувається в сотнях точок одночасно, то результат буде негайно. Це й різноманітність ідей, і конкуренція. Кінцевий замовник може вирішити, хто кращий та ефективніший. Наступний етап – найбільш конкурентні вироби мають ставити в серію, щоб вони

були на озброєнні. Це і моя віддалена мета. Але навіть якщо ми запустимо FPV-спільноту в Черкасах, якщо буде багато операторів й інженерів, які знатимуть, як це робити, експериментуватимуть, – це вже буде гарний результат, закладений на роки вперед», – наголошує Іван Подолян.

Назва дрона FPV – аббревіатура від англійського «First Person View», що у перекладі означає пілотування від першої особи. Оператор-«дроновод» працює у відеоочках, на які передається зображення з камери безпілотника

Чергова зустріч командирів ударних підрозділів, яким дуже потрібні FPV-пілоти та самі апарати. Обличчя цих людей ми побачимо вже після Перемоги...

ЗНАМЕНИТІ БРАТИ БАЙРАКТАРИ ПОХВАЛИЛИСЯ ПОДАРУНКАМИ ВІД ВОЛОНТЕРІВ З ЧЕРКАЩИНИ

Команда Наталії Мосейчук з телеканалу «1+1» стала першою іноземною телевізійною групою, якій показали випробування безпілотного винищувача Кизилельма – новітньої зброї турецького оборонпрому.

Українським журналістам відкрили подробиці проекту побудови заводу «Байкар» в Україні, який планувався ще у 2018 році, розповіли, як залучають молодь, аби діти ще з малих років мали інтерес до роботобудування.

А ще – власники славетної фірми з виробництва бойових безпілотників, брати Халук і Селчук Байрактари продемонстрували журналістам офіс компанії «Байкар» і свої робочі кабінети в ньому. Виявилось, що на почесному місці в обох братів – відзнаки з України. Причому, поруч з орденами «За заслуги», отриманими від президента Володимира Зеленського, обидва брати тримають у своїх кабінетах шоломи, розписані художниками з Умані

Василем Власюком та Анастасією Шепетою у рамках волонтерського проекту, ініційованого черкашанами з команди «MAGICREW».

Цікаво, що мистецькі витвори оздоблені впізнаваною у Туреччині та Україною символікою. Два з них «персоналізовані» під кожного з братів Байрактарів, а на третьому, з логотипом «Байкара» – можна бачити не лише знаменитий турецький безпілотник, а

Халук Байрактар з одним із шоломів, розмальованих митцями з Черкащини

Селчук Байрактар, зять президента Туреччини Реджепа Ердогана, демонструє сертифікати на шоломи, отримані ним у подарунок з України

й... кішку однієї з найдавніших у світі одомашнених порід. Турки називають таку кішку «ван кедісі», курди – «пишика ване», вірмени – «вана кату», а весь світ називає їх «турецькими ванами» – від назви їхньої «малі батьківщини», турецької провінції Ван на кордоні з Іраном.

Давня легенда розповідає, що коли Нух (як звуть в ісламі біблійного Ноя) рятував людей і тварин від Всесвітнього потопу, то не-

чистий підіслав на борт ковчега мишу, щоб та прогризла дно і влаштувала «потоп під час потопу». Натомість, Творець, дізавшись про це, благословив на порятунок ковчега кішку породи ван – відтоді у кожній з них є мітка на плечі, яка лишилася від доторку руки Всевишнього. А ще – саме у цих сліпуче-білих котів одне око – жовте, а інше – блакитне, як на прапорі України, яка зараз бореться проти зла у образі російських

окупантів. Художниця Анастасія Шепета тонко підмітила ці нюанси і промалювала їх. Халук і Селчук Байрактари, яких батько навчав, що вони завжди мають стояти на боці Добра, символ від художниці з України чудово зрозуміли...

*Вже після завантаження відео в інтернет-мережу телеканалом «1+1» була додана новина: «Байрактар» подарував ще два бойові безпілотники Україні.

ШЕВЧЕНКО, ПУШКІН, ХАРКІВ І МІХНОВСЬКИЙ

Перший у світі пам'ятник знаменитому «Кобзареві» з Черкащини встановив у Харкові скульптор з Бахмута

Юрій ЮЗИЧ

Це – історія про перший пам'ятник знаменитому уроженцю Черкащини, яку має знати кожен українець... «Війна пам'ятників» в Україні розпочалась ще в 1900 році. У Харкові. В листопаді того року коштом родини Алчевських у місті встановлено бюст Шевченку. Роботи скульптора-художника Володимира Беклемішева, уродженця околиць Бахмута. Того самого Бахмута!

То був не лише перший пам'ятник Кобзарю в Україні. Ви не повірите, але це був взагалі перший пам'ятник в Харкові. Якщо не рахувати «монументу» у формі кам'яного стовпа-п'єдесталу на куті вулиці Університетської та Павлівської площі.

Шансів встановити Шевченка у публічному просторі не було. Окупаційна московська влада добре розуміла що це за символ. Тому бюст розташовано на приватній території – в саду садиби Алчевських, який виходив на Мירוносицький переулок (тепер вул. Жон Мироносиць, 13). В самому центрі міста. Преса повідомляла, що поставлено його «так, що бюст буде виден сь улицы через железную решетку сада».

На світлині – саме цей пам'ятник. А внизу під ним сидять два легендарні побратими-націоналісти: Левко Мацієвич та Микола

Міхновський. Перший був визначним в царській Росії авіатором. І коли він трагічно загинув, то на центральну вулицю Пітера (Невський проспект) масово вийшли мешканці столиці імперії. Тисячі пітерців прощали одного із творців українського націоналізму.

Після трагічної смерті Олексія Алчевського і багатьох подальших несправедливих судів, його родині довелося залишити свою садибу. Проте бюст Алчевські зберегли. А постамент (п'єдестал пам'ятнику), який був одним з перших зразків модерну у Харкові, демонтований – за однією із версій, відповідно до вказівки російського уряду.

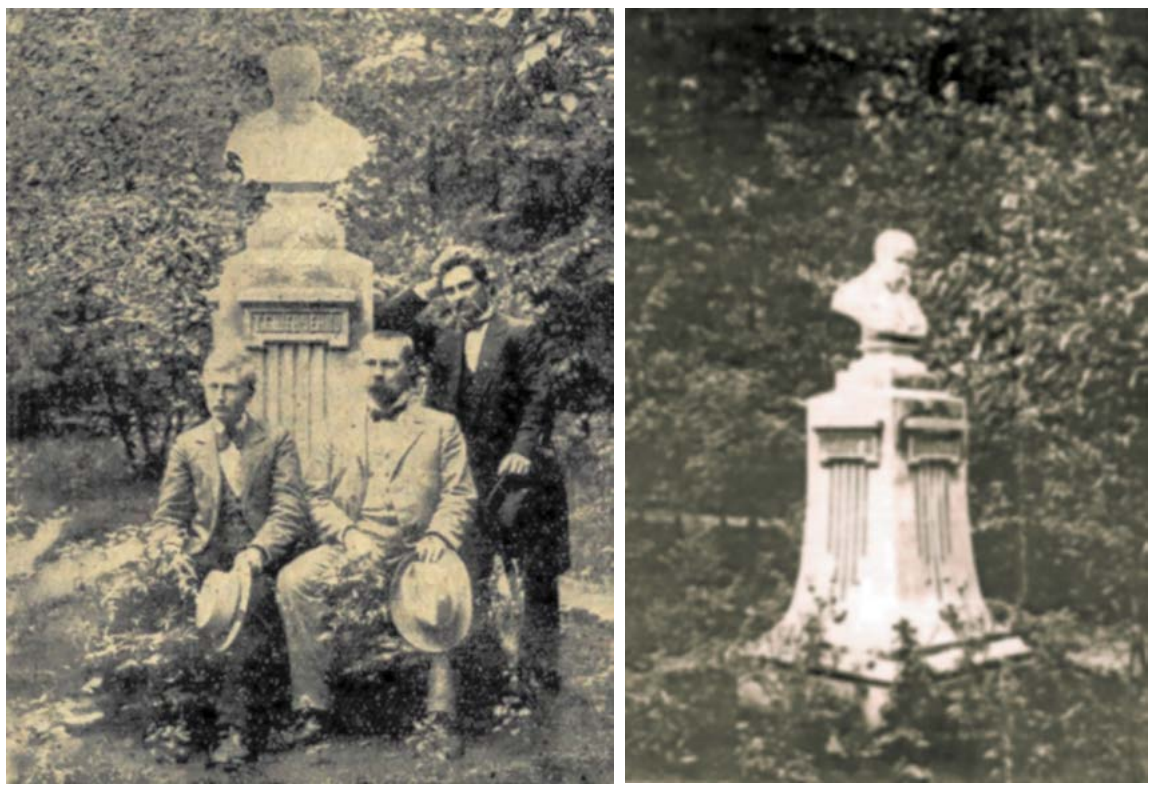
Демонтувавши пам'ятник Шевченку, тодішня харківська влада організувала встановлення одразу трьох нових. Які маркували імперську ідентичність міста: Пушкіну (1904), Каразіну (1905) і Гоголю (1909).

Перший же пам'ятник – Пушкіну, за лічені тижні після відкриття підірвали

І листопада 1904 року пам'ятник Пушкіну в Харкові був підірваний членами підпільної організації «Оборона України», проте попри сильний вибух і пошкодження імперський поет встояв. 9 листопада 2022 року рішенням Харківської міськради бюст Пушкіну демонтовано – як знак остаточної дерусифікації міста, яке надзвичайно постраждало у результаті збройної агресії Росії...

їні нема пам'ятника Шевченку – не сміє стояти інший пам'ятник».

Міхновський крок за кроком організував індустріальний Харків. І вже на початку 1911 року, як гласний Харківської міської думи (читай – депутат міськради), вима-

Це фото поганої якості, проте на ньому – потужні особистості української історії. Біля першого в Україні пам'ятника Шевченку – легендарні українські націоналісти Левко Мацієвич і Микола Міхновський. Поруч з ними (стоїть) актор Северин Паньківський, який був біля витоків українського кінематографу і знявся у 4-х кінокартинах за творами Шевченка: «Наймичка», «Злива», «Коліїщина» і «Прометей», причому перший з цих фільмів було знято ще 1911 року...

гав: а) придбати для міського музею портрет Шевченка; б) назвати іменем Шевченка нову вулицю; в) створити «фонд імені Шевченка» для студентів-істориків; г) фінансово підтримати український відділ харківської громадської бібліотеки і надати йому ім'я Шевченка; д) «поставити в Харкові обеліск-колонну з барельєфом Т. Г. Шевченка й оздобленням в українському стилі».

Міська управа розглянула запит і загалом задовольнила усі вище зазначені пункти. Зокрема, вирішила надати фінансування для облаштування Мירוносиць-

кого скверу (опісля сквер Перемоги), «де буде поставлено пам'ятник-колонну Т. Г. Шевченкові».

Тобто фактично Міхновський добився рішення про відновлення пам'ятника Кобзарю у тому ж місті, де його встановив Олексій Алчевський. Але вже не на приватній ділянці, а на громадській.

З невідомих причин рішення думи реалізувати не вийшло. Однак, харківські українці продовжували боротьбу. І вже у 1912 році ще один бюст Т. Шевченка, явно не без участі і наполегливості Міхновського, з'явився на будівлі новозбудованого Селян-

ського дому в самісінькому центрі Харкова.

Обидва харківські бюсти Шевченка пережили дві світові війни та сучасні російські обстріли. Ці «привіти від Міхновського» й сьогодні можна побачити. Один на фасаді будинку БТІ Харкова (Павлівський майдан, 4). А бюст роботи Беклемішева – у Національному музеї Шевченка в Києві. Правнучка Алчевського, того самого, сьогодні є очільницею Пласту-українського скаутингу в Харкові та продовжує національну справу своєї легендарної родини.

мал. Святослава ПАЩУКА

ВАРВАРА МОТОРА — «СНАЙПЕР» ДЛЯ ДРУЗІВ І «ВІДЬМА» ДЛЯ ЧУЖИХ...

385 років тому, навесні 1638-го року на Черкащині загинула легендарна козачка, яка наводила жах на ворогів

Андрій КРАВЕЦЬ,
мал. Святослава ПАЩУКА

Кажуть, місця не було жінкам на Запорозькій Січі? А насправді були українки, які реально «козакували». І ворожі черепи хрустотіли під їхніми шаблями, і проинізані їхніми стрілами, лягали в пилюку українських степів ті, хто прагнув цієї землі – турецькі яничари, польські гусари, бородаті стрільці-московити...

Найзнаменитішою жінкою-воїном стала юна Варвара Мотора – в наш час майстриню вбивати на відстані називали б снайпером, а в XVII столітті вороги прозвали її

відьмою...

Навесні 1638-го повстанці Острянина укріпилися біля Жовни (лівобережжя сучасної Черкащини). У місцині між Сулою і Дніпром козаки героїчно тримали оборону, час від часу отримуючи допомогу з Черкас і Чигирини.

Безуспішно намагаючись зламати оборону, Військо Польське несло великі втрати, причому один за одним гинули їхні воєначальники. Між ворогами почали ширитися панічні чутки про те, що «у козаків є відьма, яка допомагає їм чарами, а ще – бачить далі, аніж птах може бачити і надзвичайно влучно шле кулі з мушкета і стріли з лука...»

Кажуть, гетьман Яків Острянин особисто приставив до Варвари Мотори шістьох козаків, щоб ті заряджали їй мушкети, або як скаже – стріли подавали, настільки та була зайнята невпинним «снайперським полюванням» на командирів шляхетського війська. Про це полякам розповів зрадник-перебіжчик – і тоді коронний гетьман Потоцький розпорядився стріляти у кожную жінку, яку побачать між козаками. Причому, щоб надійніше попадати – ядрами з гармат...

Під час одного з тих прициплених обстрілів Варвара загинула і була похована на березі Сули під Жовнином...

ЛІКВІДАЦІЮ ПРАВИТЕЛЯ РОСІЇ, ВОРОЖОГО УКРАЇНЦЯМ, СПЛАНУВАВ КОЛИШНІЙ ВЧИТЕЛЬ З ЧЕРКАЩИНИ

Російського царя, ворога грузинів, поляків і українців, ліквідував білорус – за планом, створеним кримчанином, який вчителював у Млієві на Черкащині...

Олександр БРАВАДА

Кримська війна 1853-56 років, спровокована вторгненням Москви у Молдову і Валахію, завершилася фактичною поразкою Росії. Бити британцями, турками і французами, російська армія перестала вважатися однією з найсильніших у Європі. Тодішня поразка в Криму розхитала «устой» гнилої імперії, у якій авторитет царів споконвіку тримається лише на загарбаннях чужих територій...

ЦАР, ЯКИЙ ДУШИВ ПОВСТАННЯ ВСЕРЕДИНІ РОСІЇ І НАМАГАВСЯ ЛЯКАТИ ЄВРОПУ

Так само, як у XX столітті розвал Радянського Союзу змусив Москву певний час гратися у «демократію», так і півтори сотні років тому поразка Росії у Кримській війні змусила тодішнього царя Олександра Другого зайнятися ліберальними реформами і зрештою скасувати кріпацтво. Дрімуча імперія, яка намагалася тягатися з цивілізованою Європою, наприкінці XIX століття нарешті спромоглася скасувати ганебне рабство для селян. Та й то – лише формально, бо більшість селянства було приречене на напівголодне існування і вже «добробільне» наймиткування, з-за чого український письменник Панас Мирний назвав це «голодною волею»...

Для порівняння: Молдовське князівство, вторгнення до якого московської воєначини спровокувало Кримську війну, позбулося кріпацтва ще 1749 року – на 112 років раніше від Росії, яка прагнула «навчити Молдову жити».

Поки Московія фактично ще тільки відповзала від рабовласницького ладу, Європа семимильними кроками йшла вперед у розвитку науки. Скажімо, у тогочасній Великобританії відкрили (заслуга Вільяма Крукса) новий метал з найменшою температурою плавлення – талій, завдяки якому стало можливим виготовлення перших приладів нічного бачення і металогалогенових ламп. Ще один британець, Джеймс Кларк Максвелл того ж 1861 року навчив людство фіксувати найяскравіші моменти його життя – зробив перший у світі кольоровий фотознімок...

Не здатна на реальне військове протистояння з Європою, Росія часів царя Олександра Другого тішила свої імперські комплекси війнами проти малих народів. Залиті кров'ю гори Північного Кавказу в числі останніх залишили майже винищені, але не скорені племена черкесів, які слідом за сотнями тисяч адигів, абазинів і абхазів прямували до Туреччини. Власне, Туреччина і стала наступною мішенню для агресивних посликувань Московії, у планах якої навіть був напад на Константинополь – аж поки не побачили перед своїми носами британську ескадру, якої росіяни панічно боялися...

«Прославився» Олександр II і жорстоким придушенням Польського національно-визвольного повстання 1863-64 років, у якому поруч з поляками воювали проти свавілля російської окупації і білоруси та українці. Одним із «пунктиків» царської боротьби проти української національної самосвідомості у цей час став ганебний «Валуєвський циркуляр» – таємне розпорядження міністра внутрішніх справ імперії Валуєва. Циркуляром заборонялася публікація навчальних, релігійних та освітніх книг українською мовою. Підлість шовіністичної російської політики ще в той «циркулярний» час 1863-го року підкреслювалася ідіотським висловлюванням: «Никакого особенного малоросійського языка не было, нет и быть не может!» Згодом в силу вступив і персональний так

званий Емський указ від травня 1876 року, яким «височайше предписивалось» ввести ще жорсткіші заборони на українську мову. Припинявся друк взагалі будь-якої літератури українською мовою. По всій території окупованих українських земель заборонялося викладати уроки рідною мовою у школах, ставити українські театральні вистави і навіть співати українських пісень на концертах...

На фоні агресивної зовнішньої і внутрішньої політики Росії її правителю годі було сподіватися на спокій. При цьому поневолені поляки, грузини, українці та інші народи, що прагнули вирватися з-під ярма царату, були швидше зовнішнім каталізатором, на фоні якого погіршувалася політична ситуація всередині самої російської столиці. Навколо царського палацу, де як розуміла російська інтелігенція, було джерело усіх проблем Росії і поневолених нею народів, згущалися хмари...

НЕ ДОВЧИВСЯ НА ЮРИСТА, БО СТАВ ПОРУШНИКОМ «ЗАКОНІВ» ІМПЕРІЇ

Андрій Желябов народився у маєтку Султанівка на східному узбережжі Криму за два роки до початку Кримської війни. 1871 року за участь у студентському виступі його відрахували з університету і вислали за межі Одеси, де навчався на юриста. Відтоді і до 1873 року жив у Городищі на території сучасної Черкащини, працював учителем у Мліївській заводській школі.

У цей час Желябов бере активну участь у роботі київської «Громади» – напівлегальної культурно-просвітницької організації українського національно-патріотичного спрямування. Серед засновників і перших

учасників «Громади» – Куліш, Костомаров, Антонович, Драгоманов, Лисенко, Старицький і найвідоміший наш земляк – Тарас Шевченко. До «Громади» належав і автор слів сучасного гімну нашої держави «Ще не вмерла України» – Павло Чубинський. Він жив у Городищі на Черкащині у той самий час, що й Желябов, працював у адміністрації цукрової фірми «Брати Яхненки і Смиреники» (до слова, Желябов у Городищі ще приїхав саме тому, що був одружений з донькою Семена Яхненка, родині якого належала фірма, де працював Чубинський). З Черкащиною Чубинського пов'язує не лише проживання і робота в Городищі, а й... кримінальна справа, порушена поліцією щодо загадкової прокламації українською мовою «Усім добрим людям» – її було виявлено у Золотоніському повіті. А ще – Чубинський, як член Київського відділення Географічного Товариства у складі наукових експедицій досліджував давні городища Подніпров'я – зокрема, у Трахтемирові на Канівщині...

До «Громади» належав і журналіст та педагог, майбутній міністр освіти УНР і тимчасовий голова Центральної Ради Володимир Науменко, який відомий ще й тим, що у 1902 році викупив на Канівщині ділянку землі, на якій була могила Тараса Шевченка – спеціально, щоб опікуватися нею і зберегти для наступних поколінь українців...

Був серед «громадівців» і видатний науковець, філософ і доктор медицини Сергій Подолінський – уродженець села Ярославці Звенигородського повіту. А ще – уродженець корсунського Стеблева, письменник Іван Нечуй-Левицький та багато інших прогресивних українців.

1879 рік круто змінив політичну долю

Андрія Желябова, який став переконаним «народником». Очевидно, йому імпонувала й одна з програмних засад організації «Земля і Воля» – право поневолених царом націй на самовизначення. Після розколу організації Желябов очолює один з її осколків – радикальну партію «Народна воля»...

ЦАРЮ НАПРОРОЧИЛИ, ЩО ЗАГИНЕ ВІД СЬОМОГО ЗАМАХУ – ТАК І СТАЛОСЯ...

Весь Петербург знав, що гадалка нагадала царю Олександру Другому, що він загине від сьомого за ліком замаху на нього, а юродивий Федір сказав імператорові дивну фразу, що той помре «у червоних чоботях». Тож коли у лютому 1881 року петербуржці дізналися, що біля Зимового палацу завівся коршун, який ловить голубів і розриває їх просто на підвіконні цареві спальні, – всі сприйняли це як недобрый знак. Коршуна вдалося піймати – потрапивши до залізного капкана, він ще зміг здійснитися разом з капканом у повітря, але впав під його вагою прямо посеред Двірцевої площі. Столиця зазмерла у недоброму очікуванні...

На той час на імператора було скоєно вже 5 замахів: першим у нього стріляв московський студент Каракозов, другим (під час візиту царя до Парижа) – поляк Березовський. Два замаху було 1879 року: весною терорист-одиночка Соловйов випустив у імператора 5 куль з револьвера і російського царя врятувало тільки те, що він кинувся навтьоки і при цьому «петляв», заважаючи прицілитися. Потім восени «народовольці», серед яких був і Желябов, намагалися ліквідувати Олександра, коли той царським поїздом повертався з відпочинку в Криму до Петербурга. Перший «фугас» був закладений під залізничну колію поблизу Одеси, але поїзд змінив маршрут. Другий «фугас», закладений біля Запоріжжя, не спрацював з-за технічної неполадки. Третій, під нажимом вже в Замоскворіччі, таки вибухнув. Але з рейок зійшов не царський «літерний», а його брат-близнюк, спеціально запущений для безпеки царя...

У лютому 1880 року був п'ятий замах на царя: 40 кілограмів динаміту, які підірвав у підвалі під царською їдальнею Степан Халтурін, спричинив загибель 11 гвардійців особистої охорони царя і поранення ще 56 людей у палаці, проте сам цар лишився неушкодженим.

Останній день життя російського царя настав у перший день весни 1881-го, через декілька днів після дивної пригоди з коршуном, який розривав голубів, але й сам потрапив до пастки...

1 березня (за новим стилем 13-го) біля Катерининського каналу, де з кортежем охорони з терських козаків проїздив цар, під карету з імператором народоволець Рисаков кинув гранату, яка не спричинила практично ніякої шкоди. Жодної подряпини не отримав і цар, який вийшов з карети подивитися на затриманого охороною нападника. Це був вже шостий замах... І тут до царя раптом швидко підійшов ще один народоволець, білорус Гнат Гриневецький – і кинута ним бомба вибухнула під ногами правителя Олександра. Як і обіцяв юродивий Федір, правитель Російської імперії помирав «у червоних чоботях». Від сьомого замаху...

У ході слідства було встановлено, що організація і планування царевбивства було повністю здійснене Андрієм Желябовим, затриманим поліцією двома днями раніше.

У офіційних повідомленнях наступного дня цинічно писалося: «Совершилось событие неслыханное и ужасающее: русский царь, ОСВОБОДИТЕЛЬ НАРОДОВ, пал жертвою шайки злодеев среди многомиллионного, беззаветно преданного ему народа».

Північноамериканський тур співака з Черкас збирає десятки тисяч доларів на ЗСУ

Черкащанин Андрій Хливнюк, який зробив одним із символів новітнього спротиву пісню «Червона калина», подорожує Північною Америкою, збираючи на концертах гроші на підтримку ЗСУ.

З перших днів повномасштабного вторгнення Хливнюк – борець підрозділу «Со-

фія» патрульної поліції. Службу він поєднує з волонтерською діяльністю, – зокрема, збираючи кошти завдяки концертам.

Завершення зими-2023 гурт «Бумбокс» і його лідер Андрій Хливнюк зустріли двома концертами у Лондоні, після чого вирушили у гастролі Америкою. Спочатку – містами США: Ванкувер, Сіетл, Сан-Франциско, Лос-Анджелес, Маямі, Атланта, Чикаго, Нью-Йорк (два концерти), Детройт. Далі – вирушили до Торонто і Едмонтона в Канаді.

Всього за декілька днів туру, який тривав до 19 березня включно, «Бумбокс» зібрав десятки тисяч доларів на благодійних аукціонах, що проводилися одночасно з концертами.

Ось як гурт звітував на своїй сторінці у соцмережах про перші дні збору коштів:

«З Володимиром Оленським та фондом Help Heroes Of Ukraine ми познайомилися у Сіетлі. Говорили багато і в якийсь момент Володимир запропонував проводити на концертах Бумбокс аукці-

они, а гроші, виручені від продажу таких артефактів, як, наприклад, футболка Андрія Хливнюка, витрачати на потреби ЗСУ.

Почавши з Сан-Франциско, ми встигли провести чотири аукциони, на яких збрали 37 500 доларів.

У Сан-Франциско футболку Андрія за 10 000 купила Дар'я Трушкіна, у Лос-Анджелесі його футболку вже за 20 000 дола-

рів купив Павло Чабанов, у Маямі за 5000 доларів Ілля Темний купив розмальовану снарядну гільзу, а в Атланті за 2500 – прапор, підписаний бандою, купив Ділан...

Кошти, зібрані під час закордонних гастролів, гурт «Бумбокс» акумулює на закупівлю спорядження, необхідного для контрнаступу ЗСУ – зокрема, на ударні безпілотники Punisher.

Костюм черкащанки, присвячений боротьбі за Волю, отримав «срібло» у Лос-Анджелесі

Цей костюм, який отримав «срібло» на міжнародному конкурсі Metropolitan Fashion Week All Stars Contest 2022 у Лос-Анджелесі (США), розробила дизайнерка з Черкас Ася Козіна.

Костюм стилізовано під обриси Будинку з химерами, збудованого у Києві 1902 року видатним архітектором Владиславом Городецьким, прозваним за унікальний архітектурний стиль «київським Гауді». Костюм – з білого паперу, який оздоблює сукню з білої тканини.

Для черкащанки фраза «Краса врятує світ» не є банальною – своїм костюмом на престижному міжнародному конкурсі вона пропагувала українську націю, яка бореться за Волю. А стилізація під обриси конкретного старовинного будинку в урядовому кварталі української столиці вибрана під враженням символізму виступу президента Зеленського 26 лютого 2022 року, коли він саме біля стін Будинку з химерами зробив відео історичне звернення, під час якого заявив: «Значить так. Я тут, і жодну зброю ми не складемо... Тому що наша зброя – це наша правда»

«Французька черкащанка» Ірена Карпа: «Навіть треш має бути українським!»

Кілька років поспіль уродженка Черкас, письменниця і музикантка Ірена Карпа працювала в українському посольстві в Парижі аташе з питань культури. Має чоловіка француза і давно живе у Франції. Нещодавно в ефірі радіо «Культура» вона поділилася думками з приводу того, як потрібно пояснювати іноземцям особливості війни між росією та Україною і наскільки важливо використання виключно української мови як маркера самоідентифікації нації...

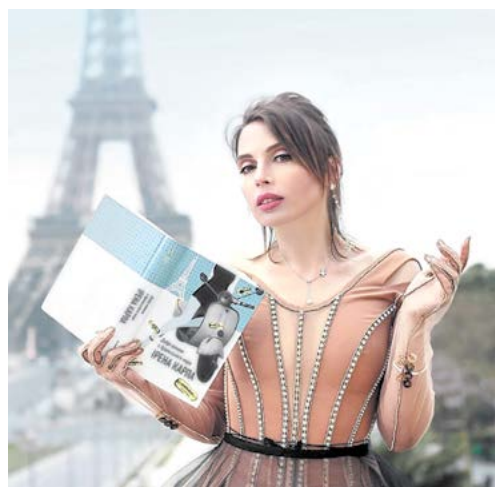
На думку Ірени, французам справді важко зрозуміти щось про війну. Хоча якщо запитати дітей у школі, то вони впевнені, що Другу світову війну виграли французи. Залишається остання надія – це Рух опору.

«Для французів дуже зрозумілі наративи руху опору, тому, коли ми говоримо про партизанів, цивільний спротив, територіальну оборону, їм це дуже заходить, – розповідає письменниця. – Коли говориш із пересічними людьми, то чуєш: ой, ви такі організовані й сміливі, а ми би почали тікати... І ми їх втішаємо, мовляв, у вас така генетика руху опору, ви також усі консолідувалися б і захищали б свою землю». Пані Ірена вважає, що їм також треба «дати поміряти твоє взуття», сказати, що вам дешевше дати зброю, ніж платити життями ваших синів і братів.

Ірена Карпа подякувала всім українцям, які працюють фіксерами, перекладачами, супроводжують французьких та всіх іноземних журналістів, що знімають сюжети про війну, забезпечують їм фінансування і безпеку. «Від цього залежить сту-

пінь довіри до того, що транслюється, це повністю змінює сприйняття французьких глядачів, – наголосила письменниця. – І репортери, які повертаються з України, стають дуже заангажованими і класними».

Разом з тим, письменниця із задоволенням констатує незворотність процесу повернення українців до справжніх витоків своєї культури, зокрема – до української мови й відмова від усього російського, що тягнуло Україну від Європи до «совка»,

«Зовсім нове для мене – це трансформація та відхід від російського і радянського, – говорить Ірена Карпа. – Якщо звернутися до мови алхімії, то оця стадія Nigredo, тобто занурення у темряву, передусім народження. Усім відома фраза: перед світанком темрява найгустіша. Саме зараз це відбувається, і у нас як у нації виживає щось найсильніше. Навіть вимикання світла сьогодні є символічними для нас, для того щоб народилося те, що дісталось нам безплатно у 1991 році. Бо до того українці дуже тяжко боролися і помирали за незалежність, і зараз

ми фактично платимо велику ціну, щоб зрозуміти, хто ми, щоб відійти від совка, від «С льюгім паром», від Кіркорова та російських мемуарів з радянських фільмів, якими ми грішили, бо воно все міцно увійшло в нашу фразеологію. Скажімо, слова-паризити «кароче», «тіпа».

Навіть треш має бути українським, весь оцей шансон. Як говорив Винниченко, коли кримінальні елементи заговорять українською, тоді буде українізація.

Що мене ще здивувало – це добровільний перехід людей старшого покоління на українську мову. Маю подругу, батьки якої з 24 лютого перейшли на українську, і тепер мама виправляє доньку: це русизм, ти вжила слово з мови окупанта! Це такий запал неохоти, запал людей, які говорили, як їм важко, бо вони звикли говорити російською. А тепер – просто береш і робиш. Російської мови у нас і так багато буде звучати, я далека від того, щоб хейтити людей. Цей перехід має бути добровільним рішенням кожної людини, тільки тоді воно спрацює...

Свідцтво про державну реєстрацію КВ №18773-7573ПР від 18.01.2012 р.

Козацький край

Засновник – Чигиринська ГО «Вільне Козацтво Холодного Яру»

Головний редактор – Олег ОСТРОВСЬКИЙ

Редактор випуску – Петро ДОБРО

ГАЗЕТА РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

вул. Надпільна, 330, к. 4, м. Черкаси, 18005, тел.: (0472) 31-29-74 E-mail: Cossack_land@i.ua

Газета віддрукована в ФОП Журило С. Д., м. Черкаси, вул. Кобзарська, 1а. Тираж – 1000 екз. Замовлення № 302